

په تراویحو کی ختم او د ختم دعاء

د مسلمانانو په ټولنو کې د پخوا راهیسې د رمضان په میاشت کې په تراویحو لمونځ کې د قرآن کریم ختمونه کیږي ، ځینی یې په یوه اونۍ کې ختم کوي ، ځینی یې په لسو ورځو کې او ځینی یې په درې یا څلورو کې ، څوک یې په زیاتو کې کوي او څوک یې په کمو کې ، او بیا لا ځینی قاریان صاحبان داسې قراءت کوي چې یوه کلمه د بلي څخه نه جدا کوي او اوریدونکي یې هیڅ تمیز نشي کولای چې قاری صاحب څه وویل او په کوم سورت کې روان دی ؟ او ځینی قاریان صاحبان خو لا داسې وي چې جوماتونه یې د مخکې نه په ټیکه نیولې وي ، چا یو جومات په ټیکه نیولی وي ، چا دوه ، چا درې ، او د مخکې نه یې ورسره خبره کړې وي چې ما له به دومره اړه راکوی ، او قاری صیب ته هم د مخکې نه د خپل دخل معلومات وي چې رمضان میاشت کې زما څومره آمدن دی ،

او بیا په تراویحو لمونځ کې د سنت طریقی د قراءت لحاظ نه ساتل کیږي خو مقصد پکې صرف ختم کول او مزدوري ترلاسه کول او په ډیرو جوماتونو د ختم دپاره گرځیدل وي ، او بیا د ختم په شپه غټ غټ پروگرامونه نیول شوي وي ، د خوراک څښاک توکي ډیر لیدل کیږي او په لود سپیکرو د هغې د پاره په مختلفو جوماتونو کې اعلانونه کیږي او د عرس او واده شپه یې تر جوړه کړې وي .

نو پدې کې شک نشته چې داسې ختمونه کول هیڅ شرعي حیثیت نلري او ثواب پرې نه حاصلیږي ، دا نه د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ثابت دی ، او نه د صحابه کرامونه ثابت دی ، بلکې په دغسې ختمونو او دغسې زر زر په تیزی سره لوستلو د قرآن کریم توهین دی چې مقصد صرف ختم وي او تدبر او تفکر پکې نه وي ، او لا قاریان صاحبان د عوامو لخوا د ریشخند سبب هم وگرځي او خلک ورپورې توکي او مسخری کوی .

او په دې ټولو کې زمونږ د سلفیانو په ټولنه کې ختم لا په ښه شکل کیږي چې په یوه شپه کې صرف یوه سپاره ویل کیږي او ښه په آرام او ترتیل سره لوستل کیږي ، مگر په اخر کې د ختم په شپه بیا هم داسې جمع او جوش وی چې په بله شپه نه وي ، او خلک کوشن کوي چې په دعاء کې شریک شي ، او په دعاء باندې ځانگړی اهتمام وي ، او دلیری لیری ځایونو څخه خلک راغلي وي ، او هر جومات کې چې ختم وي په هغې ته ځان رسوي .

مگر د شریعت د لحاظه دغه عمل هم د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ثابت نه دی او نه د صحابه کرامو څخه ثابت دی ، بلکه دغسې عمل ډیر وروسته په مسلمانانو کې رائج شویدی ، صحابه کرامو په ختم هیڅ اهتمام نه ؤ ، بلکه په اوږدو تراویحو به یې تمرکز کاوه چې اوږدې اوږدې تراویح وکړي او ډیر قرآن کریم پکې ولولي او دغه یې د رسول الله صلی الله علیه وسلم نه زده کړې ؤ .

او چې ختم تری ثابت نه دی نو د ختم دعاء تری هم ثابت نه او په هغې باندې اهتمام تری هم ندی راغلی .

یواځې د انس رضی الله عنه د حدیث په څېر د ختم په څېر د حدیث ان مسنون راغلی دی دعاء به یې وکړه . خو دا د لمونځ نه اړ ، بلکه د ختم په موندلو کې اړینه ده چې د دعاء د موندلو په اړه ځینو علماء ورتنه مستحب ویلی دي خو مرفوع حدیث او د صحابه کرامو په اثارو کې نشته .

نو که په تراویحو کې هیڅ ختم ونکړي نو هیڅ پروا نه کوي ، صرف کوشن به وکړي چې تراویحو کې اوږد قراءت ووايي ، او که چا ختم وکړ او د ختم دعاء یې ونکړه نو هم هیڅ پروا نه کوي او لا شیخ ابن عثیمین رحمه الله وایي چې پرېښودل یې غوره دي .

نو د ختم په دعاء غټ اهتمام کول او هغه لپاره اعلانونه کول او یو بل ته تلفونونه کول او هلته خوراکی توکي راوړل او جمع جوش ، بندار او واده تری جوړول سنت عمل ندی .

مقاله لیکونکي : فضيلة الشيخ عتيق الله حنيف

تاریخ : 28 / رمضان / 1443

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**